

HANDHAVINGSCOLLEGE

ARREST

van 4 juni 2026 met nummer
in de zaak met rolnummer

Verzoekende partijen

- 1.
- 2.

beiden met woonplaatskeuze te ,

Verwerende partij

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

vertegenwoordigd door advocaat , met
woonplaatskeuze te

I. Voorwerp van het beroep

Verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 3 april 2025 de vernietiging van de beslissingen van de gewestelijke entiteit van 14 maart 2025 met nummers en waarmee hen elk een bestuurlijke geldboete wordt opgelegd van 1.175 euro wegens schending van de artikelen 4.2.1, 5°, b) en 6.2.1, lid 1, 3° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO). Er wordt hen met name verweten, dat ze het gewoonlijk gebruik van de wederrechtelijk als parking ingerichte voortuinzone van hun woning ter hoogte van de linker perceelgrens, in strijd met een bekrachtigd stakingsbevel, hebben verder gezet.

II. Rechtspleging

Verwerende partij legt het administratief dossier neer en dient een antwoordnota in. Verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 30 april 2026. Verzoekende partijen verschijnen in persoon. Advocaat *loco* advocaat voert het woord voor verwerende partij.

III. Regelmatigheid van de rechtspleging - tijdigheid wederantwoordnota

1.

Het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Procedurebesluit) regelt strikt het procesverloop van de rechtspleging, in functie van een ordentelijke en faire rechtsstrijd, waarbij de rechten van verdediging worden geëerbiedigd. De procedure- en overtuigingsstukken moeten daarbij in beginsel op straffe van onontvankelijkheid worden ingediend binnen de termijnen in onder meer het Procedurebesluit (artikel 4 Procedurebesluit), terwijl partijen ter zitting geen aanvullende stukken kunnen neerleggen (artikel 42, §2 Procedurebesluit).

Verzoekende partijen, die via de griffie regelmatig in kennis zijn gesteld van de antwoordnota van verwerende partij, kunnen nog een wederantwoordnota indienen binnen een vervaltermijn van dertig dagen, die ingaat op de dag na de betekening van het afschrift van de antwoordnota (artikel 29, lid 1 Procedurebesluit). Ze kunnen daarin geen bijkomende middelen aanvoeren ten opzichte van hun verzoekschrift, dan wel een andere wending geven aan de in het verzoekschrift aangevoerde middelen, tenzij ze aannemelijk maken dat ze deze argumentatie niet konden aanvoeren op het ogenblik van het indienen van hun verzoekschrift (artikel 15, 4° in samenlezing met artikel 29 Procedurebesluit). Een laattijdige wederantwoordnota wordt in het licht van deze vervaltermijn in beginsel uit de debatten geweerd, tenzij er sprake is van overmacht of van onoverwinnelijke dwaling, gelet op het algemeen rechtsbeginsel dat de strengheid van het decreet in geval van overmacht of van onoverwinnelijke dwaling kan worden gemilderd.

2.

De wederantwoordnota van verzoekende partijen wordt uit de debatten geweerd wegens laattijdigheid. Verzoekende partijen worden door de griffie van het College met een aangetekende brief van 17 juli 2025 uitgenodigd om een wederantwoordnota en eventuele aanvullende stukken in te dienen binnen een vervaltermijn van dertig dagen na betekening, waarbij ze worden gewezen op de sanctie van onontvankelijkheid bij laattijdigheid. De betekening met een aangetekende brief wordt, behalve in geval van bewijs van het tegendeel door de geadresseerde, geacht plaats te vinden op de werkdag die valt na de datum van de poststempel van de aangetekende brief, die bewijskracht heeft voor zowel de verzending als

de ontvangst, waarbij de datum van aanbidding door de postdiensten geldt en niet de feitelijke kennisneming hiervan op een later tijdstip (artikel 6 Procedurebesluit). Deze aangetekende brief wordt hen blijkens de e-tracker van de postdiensten afgeleverd op 22 juli 2025, zodat hun vervaltermijn om een wederantwoordnota in te dienen verstreek op 21 augustus 2025. Verzoekende partijen dienen pas op 2 september 2025 een wederantwoordnota in, waardoor deze laattijdig is. Ze maken met het argument, dat ze zich van 27 juli 2025 tot 31 augustus 2025 wegens verlof in het buitenland bevonden, redelijkerwijze niet aannemelijk dat er in hun hoofde sprake is van overmacht of onoverkomelijke dwaling.

IV. Feiten

1.

Op 28 juli 2022 stelt een gemeentelijke verbalisant ruimtelijke ordening (hierna: verbalisant), op een perceel in woongebied te _____, met kadastrale omschrijving _____, lastens verzoekende partijen als eigenaars, het volgende vast:

“ ...

TIJDSTIP VD FEITEN - Het gewoonlijk gebruik van de verharding tegen de linker perceelgrens in de voortuinzone is in uitvoering.

MOTIVATIE TIJDSTIP - Op basis van vaststelling

BESCHRIJVING - Het gewoonlijk gebruik van de verharding tegen de linker perceelgrens in de voortuinzone wordt verder gezet, niettegenstaande het mondeling bevel tot onmiddellijke staking op 3 november 2021 ... Het bevel werd opgenomen in het proces-verbaal van 9 november 2021 met referte _____ Dit schriftelijk bevel tot staking van het gewoonlijk gebruik van de verharding tegen de linker perceelgrens in de voortuinzone werd bekrachtigd door de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur op 24 november (2021) ... De verharding tegen de linker perceelgrens in de voortuinzone werd gewoonlijk gebruikt als parkeerplaats.

... ”

Deze vaststellingen worden opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal nr. _____ van 1 augustus 2022 (hierna: PV), dat op 18 augustus 2022 wordt verstuurd aan de procureur des Konings en aan verzoekende partijen.

Het stakingsbevel van 3 november 2021, dat op 24 november 2021 tijdig is bekrachtigd door de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur en waarvan de verbalisant in het PV de doorbreking vaststelt, is opgenomen in het proces-verbaal nr. _____ van _____

9 november 2021, waarin de verbalisant, lastens verzoekende partijen als eigenaars, het volgende vaststelt:

“ ...

VASTSTELLINGEN ...

TIJDSTIP VD FEITEN - Gewoonlijk gebruik in uitvoering.

MOTIVATIE TIJDSTIP - Op basis van vaststelling

BESCHRIJVING - Tegen de linker perceelsgrens in de voortuinzone wordt de verharding gewoonlijk gebruikt als autostaanplaats. Deze verharding heeft een oppervlakte van circa 13,5 m².

...

TIJDSTIP VD FEITEN - Januari 2021

MOTIVATIE TIJDSTIP - Op basis van een verklaring. De eigenaar verklaarde dat de werken in januari 2021 werden uitgevoerd. Er kon door de dienst Bouwtoezicht geen tegen indicatie worden gevonden ...

BESCHRIJVING - Tegen de rechter perceelgrens is er in de voortuinzone een helling die toegang verleent tot de garage. Deze helling werd versmald van circa 2,80 m naar circa 2,50 m. In de voortuinzone tegen de linker perceelgrens werd de volledige oppervlakte verhard met betondals, kiezelsteen en cementering. Deze verharding heeft een oppervlakte van circa 13,50 m².

De verharding is in strijd met artikel 27.4 van de bouwcode, dat stelt dat voortuinen van percelen met een woonfunctie vrij moeten zijn van verhardingen en constructies. Enkel strikt noodzakelijke toegangen mogen verhard worden volgens de voorwaarden vermeld in dit artikel.

De verharding wordt gebruikt voor het stallen van een wagen. Dit is in strijd met artikel 44.2 van de bouwcode dat stelt dat alle niet-overdekte parkings moeten voorzien worden van een olieafscheider.

Om het parkeren van de wagen in de voortuin mogelijk te maken werd de tuinafsluiting grenzend aan het openbaar domein verwijderd. Dit is in strijd met artikel 19.1 van de bouwcode dat stelt dat de voortuin moet afgesloten worden door een levende afsluiting, een muurtje of een hek met een maximale hoogte van 1,00 m.

STAND VAN DE WERKEN

BETREFFENDE HET GEWOONLIJK GEBRUIK - Het gewoonlijk gebruik van de verharding tegen de linker perceelgrens in de voortuinzone is in uitvoering. De voortuinzone is ingericht als parkeerplaats.

BETREFFENDE DE OVERIGE UITGEVOERDE WERKEN - Voltooid en in gebruik.

STAKINGSBEVEL

NIEUWE STAKING - Ja

STAKING - Stilleg gewoonlijk gebruik

MONDELING/SCHRIFTELIJK - Mondeling

...

MOTIVERING - Gelet op het feit dat het gewoonlijk gebruik van de linkerzijde van de voortuinzone in uitvoering was, heb ik ... ter plaatse de onmiddellijke staking van het gewoonlijk gebruik van de linkerzijde van de voortuinzone bevolen, sprekende met eigenaar (eerste verzoekende partij) ...”

2.

Op 12 september 2022 ontvangt de gewestelijke entiteit de melding van de procureur des Konings van 2 september 2022 dat het stedenbouwkundig misdrijf niet strafrechtelijk zal worden behandeld.

3.

Op 15 september 2022 brengt de gewestelijke entiteit verzoekende partijen elk afzonderlijk op de hoogte van het voornemen om hen op basis van het PV elk een bestuurlijke geldboete op te leggen. Ze wijst hen daarbij op de mogelijkheid van een bestuurlijke transactie, mits betaling van elk 1.200 euro (artikel 6.2.14 VCRO). Ze nodigt hen ook uit om bij gebreke van tijdige en volledige betaling van de voorgestelde geldsom een schriftelijk verweer mee te delen, eventueel vergezeld van een vraag tot hoorzitting, en biedt hen de mogelijkheid om inzage te vragen in het administratief dossier.

Verzoekende partijen gaan niet over tot betaling en tweede verzoekende partij dient op 12 januari 2023 bij de gewestelijke entiteit een schriftelijk verweer in, waarbij ze vraagt om te worden gehoord.

4.

Op 22 november 2024 vraagt de gewestelijke entiteit aan de verbalisant in hoeverre er ondertussen al sprake is van herstel of regularisatie. De verbalisant antwoordt op dezelfde datum dat verzoekende partijen niet hebben gereageerd en dat er vooralsnog geen regulariserende omgevingsvergunning is gevraagd.

Verzoekende partijen worden op 11 december 2024 gehoord.

Op 12 december 2024 vraagt de gewestelijke entiteit aan de verbalisant om ter plaatse te willen vaststellen of het gewoonlijk gebruik ondertussen is beëindigd. In navolging hiervan stelt de verbalisant op 10 maart 2025 vast dat ‘de oprit op het moment van deze controle in dezelfde toestand is als bij de vaststelling met nummer _____, waarbij ‘de voortuinzone nog steeds is verhard’ en ‘de tuinafsluiting om het parkeren te verhinderen niet werd teruggeplaatst’, en waarbij ‘de voortuin op het moment van deze controle niet werd

gebruikt om een wagen te parkeren', maar 'de nummerplaat tegen de gevel duidelijk maakt dat er niet voor de verharding mag geparkeerd worden op het openbaar domein'. Deze vaststellingen worden opgenomen in het navolgend proces-verbaal nr.

van 11 maart 2025, dat op 13 maart 2025 wordt overgemaakt aan de gewestelijke entiteit.

5.

De gewestelijke entiteit legt op 14 maart 2025 aan elk van verzoekende partijen een geldboete op van 1.175 euro, waarvan ze elk afzonderlijk met een aangetekende brief in kennis worden gesteld. Dat zijn de bestreden beslissingen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partijen betwisten in essentie, dat het gewoonlijk gebruik van de wederrechtelijk als parking ingerichte voortuinzone van hun woning ter hoogte van de linker perceelgrens, in strijd met een bekrachtigd stakingsbevel, een stedenbouwkundig misdrijf uitmaakt, dat hen als overtreders kan worden toegerekend en waarvoor hen elk een alternatieve bestuurlijke geldboete kan worden opgelegd. Hoewel ze in dit kader onder meer de schending aanvoeren van de artikelen 10, 11 en 159 van de Grondwet; artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO); de artikelen 14 en 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; en het zorgvuldigheids-, het motiverings-, het gelijkheids-, het evenredigheids- en het vertrouwensbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur, voeren ze feitelijk de schending aan van de artikelen 6.2.6, 6.2.7, §1, lid 1 en 6.1.1, 6° VCRO en van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, in samenlezing met het volgens de bestreden beslissing geschonden artikel 6.2.1, 3° VCRO. Ze verwijten de gewestelijke entiteit dat er sprake is van een willekeurige en selectieve handhaving omdat veel van hun burens ook hun auto in de voortuin parkeren, zonder dat er tegen hen wordt opgetreden. Ze stellen dat het gewoonlijk gebruik van de voortuin als parkeerplaats daar jarenlang is gedoogd en ook structureel wordt voorzien, doordat er in de straat ter hoogte van hun voortuin een verlaagde drempel ligt, waaruit ze afleiden dat er hiervoor een stilzwijgende goedkeuring bestond. Ze stellen ook dat ze niet gehandeld hebben met opzet en dat er in hun hoofde sprake is van een noodtoestand, vermits de omgeving sinds de sluiting van een nabijgelegen parking van een ziekenhuis kampt met een hoge structurele

parkeerdruk, waardoor ze tijdelijk genoodzaakt zijn om hun auto in hun voortuin te parkeren. Ze menen voorts dat de boete een onevenredige inbreuk vormt op hun eigendomsrecht en het gebruik van hun woning, terwijl er geen alternatief wordt geboden voor de parkeerdruk in de omgeving.

2.

Verwerende partij stelt, onder verwijzing naar de overwegingen hierover in de bestreden beslissingen, dat verzoekende partijen tevergeefs aanvoeren dat ook hun burens hun voortuin gewoonlijk gebruiken als parkeerplaats omdat dit geen rechtvaardiging kan vormen om wederrechtelijk gedrag te stellen, te meer verzoekende partijen niet concreet aantonen dat hun burens zich bevinden in een vergelijkbare feitelijke en juridische situatie en het handhavingsbeleid toekomt aan de handhavende overheden. Ze betwist daarbij dat er in de omgeving sprake is van een gedoogbeleid en wijst op de vaststelling dat verzoekende partijen de afsluiting van hun voortuinstrook, blijkens het proces-verbaal van 9 november 2021, recent bewust hebben verwijderd in functie van het wederrechtelijk gewoonlijk gebruik van de voortuin als bijkomende parkeerplaats, zodat er daar geen sprake is van een vergunde of sinds oudsher bestaande en gedoogde toestand. Ze betwist ook dat er in hoofde van verzoekende partijen sprake was van overmacht omdat ze, ondanks het proces-verbaal van 9 november 2021 en het in dit kader opgelegde en naderhand bekrachtigde stakingsbevel, wetens en willens hebben geopteerd om het gewoonlijk gebruik van hun voortuin als parkeerplaats onverminderd verder te zetten. Ze stelt dat verzoekende partijen ook niet concreet aantonen dat de omgeving sinds de sluiting van een nabijgelegen parking van een ziekenhuis kampt met een hoge structurele parkeerdruk, terwijl ze in hun woning bovendien beschikken over een inpandige garage met hellende oprit en uit niets blijkt waarom een bijkomende parkeerplaats in hun voortuin is vereist. Ze stelt tenslotte dat het vermeend tekort aan openbare parkeergelegenheid in de omgeving geen uitstaans heeft met de door verzoekende partijen aangevoerde aantasting van hun eigendomsrecht, terwijl de bestreden boetes strekken tot de vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening in de omgeving.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit kan een alternatieve bestuurlijke geldboete opleggen voor gedragingen die een stedenbouwkundig misdrijf uitmaken in de zin van artikel 6.2.1, lid 1 VCRO en die naargelang de keuze van de procureur des Konings ook strafrechtelijk kunnen worden bestraft (artikelen 6.2.6 VCRO). Elke schending van de gehandhaafde regelgeving die wetens en willens gebeurt is in beginsel strafbaar, zodat enkel (algemeen) opzet is vereist. De

geldboete kan alleen worden opgelegd aan de 'overtreder', hetzij de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die het stedenbouwkundig misdrijf heeft uitgevoerd, er opdracht toe heeft gegeven of er zijn medewerking aan heeft verleend (artikel 6.2.7, §1, lid 1 VCRO en artikel 6.1.1, 6° VCRO), en kan worden opgelegd aan alle overtreiders (artikel 6.2.13, §4 VCRO). De kwalificatie van de feiten als een stedenbouwkundig misdrijf en de toerekenbaarheid hiervan aan verzoekende partijen als overtreder vormt dus de grondslag voor de bevoegdheid van de gewestelijke entiteit om hen een geldboete op te leggen.

Een bestuurlijke geldboete is een punitieve sanctie, waarbij de bewijslast van het stedenbouwkundig misdrijf en de overtreder berust bij de gewestelijke entiteit. Het bewijs van de feiten en het daderschap kan met het oog op bestuurlijke beboeting, naar analogie met de bewijsvoering in strafzaken, in beginsel met alle middelen van recht worden geleverd. De principieel vrije bewijsvoering betekent dat dit bewijs onder meer kan worden geleverd door een geheel van samenhangende feitelijke vaststellingen, die éénsluitend eenzelfde persoon als pleger van een stedenbouwkundig misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk aanduiden. De beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel, en het vermoeden van onschuld zoals onder meer bepaald in artikel 6, lid 2 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, omringen de bewijsslevering met waarborgen op procedureel en inhoudelijk vlak.

2.

De gewestelijke entiteit overweegt in de bestreden beslissingen, onder de titel 'de toerekenbaarheid aan de overtreder', het volgende:

"Artikel 6.2.1, 3° VCRO omschrijft als een misdrijf het verder uitvoeren van de handelingen in strijd met het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding.

Zoals onder de feiten werd aangehaald, werd voor het kwestieuze perceel een stakingsbevel opgelegd op 3 november 2021, dat nadien werd bekrachtigd op 24 november 2021. Ingevolge het stakingsbevel werd het gewoonlijk gebruik van het terrein voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens gestaakt en was dit dus niet langer toegelaten.

Door de verbalisant werd op 28 juli 2022 vastgesteld dat er opnieuw een voertuig (personenwagen) is geparkeerd in de voortuin tegen de linker perceelgrens. Dit gebruik is manifest in strijd met het aangehaalde stakingsbevel en vormt er dan ook een doorbreking van.

Vermoedelijke overtreder roept in zijn verweer in dat het niet wenselijk is om op de straat zelf te parkeren, waarbij verwezen wordt naar de breedte van de straat, de veiligheid van de eigen wagen en het al dan niet praktische karakter van de bestaande garage. Deze elementen zijn niet relevant en vormen geen grond om de regels inzake stedenbouw te gaan negeren.

Tijdens de hoorzitting wordt ook verwezen naar het feit dat de parkeerdruk in de omgeving sterk is toegenomen door het sluiten van de ziekenhuisparking. Opnieuw vormt dit geen reden om de regelgeving inzake stedenbouw naast zich neer te leggen.

Vermoedelijke overtreder geeft ook aan dat het gebruik gerelateerd is aan bijzondere omstandigheden zoals een vakantie in het buitenland. De reden waarom vermoedelijke overtreder het gebruik heeft gesteld is niet relevant.

Bovenvermelde feiten zijn een schending van: VCRO: Artikel 6.2.1, 3°. Deze feiten vallen daarmee onder de definitie van een stedenbouwkundig misdrijf als bedoeld in de artikelen 6.2.1 en 6.2.13 VCRO waarvoor een bestuurlijke geldboete kan opgelegd worden.

Vermoedelijke overtreder stelt niet op de hoogte te zijn geweest van het verbod om te parkeren in de voortuin daar dit ook door burens zou worden gedaan.

Er is geen bijzonder opzet vereist voor een stedenbouwmisdrijf, en het volstaat dat men wetens en willens handelt in strijd met het decreet. Het moreel bestanddeel kan dus worden afgeleid uit het door de vermoedelijke overtreder gepleegde materiële feit en de vaststelling dat dit feit hem kan worden toegerekend, zolang een schulduitsluitings- of rechtvaardigingsgrond niet enigszins geloofwaardig is gemaakt.

Vermoedelijke overtreder had zich dus eerst dienen te informeren over het gewoonlijk gebruik in de voortuin. Uit het handelen van burens kan niet worden afgeleid dat hij dit ook op zijn perceel kan doen, laat staan zonder een voorafgaandelijke omgevingsvergunning. Bovendien was vermoedelijke overtreder op het ogenblik van de vaststellingen op 28 juli 2022 zeer goed op de hoogte van het feit dat hij geen gewoonlijk gebruik kon maken van zijn voortuin om zijn voertuig te parkeren. Ondertussen was er een proces-verbaal ten aanzien van hem opgelegd en een staking bevolen die werd bekrachtigd door de bevoegde gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur. Al deze documenten werden conform de VCRO meegedeeld zodat hij hiervan kennis had.

Het feit of vermoedelijke overtreder al dan niet ter goeder of ter kwader trouw is, speelt hier dan ook geen rol.

Het stedenbouwkundige misdrijf staat vast in hoofd van overtreder.”

3.

Verzoekende partijen tonen in het licht van de stukken van het administratief dossier en de procedurestukken niet aan dat het oordeel van de gewestelijke entiteit, dat er een stedenbouwkundig misdrijf voorligt, dat hen kan worden toegerekend en waarvoor hen elk een bestuurlijke geldboete kan worden opgelegd, foutief dan wel kennelijk onredelijk is en dat er ter zake (minstens) gerede twijfel bestaat.

3.1

Verzoekende partijen betwisten op zich niet dat er een stedenbouwkundig misdrijf voorligt, waarvoor er hen 'in beginsel' een bestuurlijke geldboete kan worden opgelegd.

Ze betwisten met name niet, dat ze de voortuinzone ter hoogte van de linker perceelgrens van de woning waarvan ze eigenaar zijn, zonder te beschikken over de daarvoor vereiste voorafgaande omgevingsvergunning, hebben ingericht in functie van het parkeren van een voertuig naast de bestaande hellende inrit naar de inpandige garage in de woning, of daartoe opdracht hebben gegeven. Ze betwisten ook niet dat ze deze zone sindsdien gewoonlijk gebruiken voor het parkeren van een voertuig en dat ze dit gebruik, ondanks en in strijd met het bekrachtigd stakingsbevel van de verbalisant, waarvan ze de regelmatigheid niet hebben betwist, onverminderd hebben verder gezet. Ze betwisten tenslotte niet dat het doorbreken van een bekrachtigd stakingsbevel een stedenbouwkundig misdrijf is.

3.2

Verzoekende partijen stellen tevergeefs dat het stedenbouwkundig misdrijf hen niet kan worden toegerekend omdat ze dit niet wetens en willens hebben gepleegd.

Het stedenbouwkundig misdrijf naar aanleiding waarvan de boetes worden opgelegd, vereist (zoals gesteld) als moreel element enkel (algemeen) opzet, dat bestaat uit het wetens en willens handelen in strijd met de VCRO. Wetens betekent handelen met kennis van zaken, waarbij de overtreder weet of behoort te weten dat de stedenbouwkundige handeling enkel mag worden uitgevoerd na het verkrijgen van een vergunning dan wel in overeenstemming hiermee. Willens betekent bewust handelen, dat wordt verondersteld bij het plegen van de materiële handeling, die als de uiting van de vrije en bewuste wil van de overtreder moet worden aanzien, in zoverre deze niet aannemelijk maakt dat er sprake is van een schulduitsluitingsgrond, zoals overmacht of onoverkomelijke (rechts)dwaling, of van een rechtvaardigingsgrond, zoals noodtoestand. De gewestelijke entiteit moet dus aantonen dat de overtreder het stedenbouwkundig misdrijf waarvoor een geldboete wordt opgelegd wetens en willens pleegde.

Zoals blijkt uit het administratief dossier en uit de procedurestukken, weten verzoekende partijen alleszins sinds de opmaak van het proces-verbaal van 9 november 2021, in het kader waarvan de verbalisant aan één van hen ook mondeling de staking van het gewoonlijk gebruik van de wederrechtelijke parkeerplaats in de voortuin heeft bevolen, dat ze de voortuin van hun woning ter hoogte van de linker perceelgrens niet gewoonlijk mogen gebruiken als parkeerplaats voor hun auto. Hoewel dit stakingsbevel naderhand tijdig is bekrachtigd door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en verzoekende partijen de regelmatigheid hiervan niet hebben betwist, hebben ze deze parkeerplaats volgens de vaststellingen van de verbalisant in het PV, en ook volgens de vaststellingen van 10 maart 2025, toch verder gewoonlijk gebruikt als parkeerplaats, ondanks en in strijd met het bekrachtigd stakingsbevel van de verbalisant. Volgens de voorliggende gegevens hebben ze daarbij, ondanks het lange tijdsverloop, ook geen regulariserende omgevingsvergunning gevraagd of herstelwerken uitgevoerd. Ze kunnen hierdoor niet ernstig voorhouden dat ze ter goeder trouw handelden en uitgingen van een gedoogbeleid inzake het gebruik van de voortuin als parkeerplaats, dat mede door de verlaagde straatdrempel structureel wordt gefaciliteerd, omdat er ter zake een proces-verbaal is opgesteld en een stakingsbevel is bevolen. Ze handelden vanaf de kennisname van het stakingsbevel en de bekrachtiging hiervan dan ook kennelijk met opzet. Ze maken in die optiek ook niet aannemelijk dat er in hun hoofde sprake is van onoverwinnelijke dwaling, en dat met name elk normaal redelijk en vooruitziend persoon, geplaatst in dezelfde omstandigheden, niet op de hoogte zou zijn geweest van het verbod om de voortuin nog langer gewoonlijk te gebruiken als parkeerplaats. Ze tonen voorts redelijkerwijze niet aan dat hun handelen wordt gerechtvaardigd doordat de omgeving van hun woning, sinds de sluiting van een nabijgelegen parking van een ziekenhuis, kampt met een hoge structurele parkeerdruk, waardoor ze tijdelijk genoodzaakt zijn om hun auto in hun voortuin te parkeren. Ongeacht de vaststelling dat ze hun voortuin ter hoogte van de linker perceelgrens al enige tijd en ondanks het bekrachtigd stakingsbevel gewoonlijk gebruiken als parkeerplaats, en dus niet tijdelijk in afwachting van een gepaste oplossing voor een onverwachte parkeerproblematiek, blijkt dat hun woning al beschikt over een inpandige garage, die bereikbaar is via een hellende inrit, zodat ze in en voor hun woning ter hoogte van de rechter perceelgrens feitelijk al beschikken over twee parkeerplaatsen.

3.3.

De argumenten van verzoekende partijen, dat er sprake is van een willekeurige en selectieve handhaving; dat het gebruik van de voortuin als parkeerplaats jarenlang is gedoogd en door de verlaagde straatdrempel ook structureel wordt voorzien; en dat het eigendomsrecht van hun woning onevenredig wordt aangetast, doen geen afbreuk aan het bestaan en de toerekenbaarheid van het stedenbouwkundig misdrijf.

Verzoekende partijen tonen dit bovendien niet afdoende concreet aan. In zoverre ze aanvoeren dat de verbalisant en vervolgens de gewestelijke entiteit enkel tegen hen optreden, terwijl veel van hun burens hun auto ook in de voortuin van hun woning parkeren, waardoor er volgens hen sprake is van een willekeurige en selectieve handhaving, wordt vastgesteld dat ze deze bewering niet afdoende concreet staven. Er liggen met name geen stukken voor, waaruit blijkt dat de betreffende burens zich bevinden in een in rechte en in feite vergelijkbare situatie, in het bijzonder dat ze een deel van hun voortuin wederrechtelijk hebben ingericht en gewoonlijk gebruiken als tweede parkeerplaats, naast hun garage of oprit. Er liggen overigens ook geen bewijzen voor dat er tegen andere vergelijkbare stedenbouwkundige misdrijven in de omgeving bewust niet wordt opgetreden. In zoverre ze aanvoeren, dat het gebruik van de voortuin als parkeerplaats daar jarenlang is gedoogd en ook structureel wordt gefaciliteerd door de verlaagde straatdempel, laten ze opnieuw na om deze bewering concreet te staven. Ze gaan vooreerst ten onrechte voorbij aan de vaststelling, dat ze de voortuinzone van hun woning ter hoogte van de linker perceelgrens recent hebben ingericht in functie van het gewoonlijk gebruik hiervan als parkeerplaats, waarbij ze onder meer de afsluiting van dit deel van de voortuinstrook hebben verwijderd, zodat er alleen al om die reden geen sprake is van een al lang bestaande en gedoogde toestand. Bovendien wisten ze minstens vanaf de opmaak van het proces-verbaal van 9 november 2021, en de in dit kader bevolen staking van het gewoonlijk gebruik van de wederrechtelijke parkeerplaats in de voortuin, die naderhand is bekrachtigd, dat dit gebruik alleszins niet langer zou worden gedoogd, terwijl ze dit toch zonder meer gedurende jaren hebben verder gezet. De vaststelling, dat de straatdempel ter hoogte van hun woning is verlaagd, is daarbij niet relevant, te meer ze in hun woning beschikken over een inpandige garage, die bereikbaar is via een hellende inrit. In zoverre ze menen dat de handhaving van het wederrechtelijk gewoonlijk gebruik van de wederrechtelijke parkeerplaats in de voortuin een onevenredige inbreuk vormt op hun eigendomsrecht, gaan ze voorbij aan de niet betwiste vaststelling dat hun woning reeds beschikt over een inpandige garage en een hellende inrit naar deze garage ter hoogte van de rechter perceelgrens. Bovendien worden ze met het handhavend optreden en de boete niet uit hun eigendomsrechten ontzet, terwijl de garantie van het ongestoord genot hiervan geen afbreuk doet aan de mogelijkheid van de vergunningverlenende- en handhavende overheid om het gebruik van de eigendom wettelijk te reguleren overeenkomstig het algemeen belang, en met name in functie van een goede ruimtelijke ordening (artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol EVRM). Verzoekende partijen betwisten, zoals gesteld, op zich niet dat de inrichting en het gewoonlijk gebruik van de voortuinzone van hun woning ter hoogte van de linker perceelgrens als parkeerplaats vergunningsplichtig is en dat ze hiervoor geen omgevingsvergunning hebben gevraagd.

Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partijen betwisten in essentie de hoogte van de opgelegde geldboetes. Hoewel ze onder meer de schending aanvoeren van artikel 6 van het verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: EVRM) en van het zorgvuldigheids-, het motiverings-, en het evenredigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur, voeren ze feitelijk de schending aan van artikel 6.2.7, §1, lid 2 VCRO en het evenredigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Ze stellen dat de opgelegde boetes disproportioneel zijn omdat er slechts sprake is van een eenmalige en tijdelijke handeling, zonder opzet. Ze wijzen daarbij ook op de omstandigheid, dat de omgeving sinds de sluiting van een nabijgelegen parking van een ziekenhuis kampt met een hoge structurele parkeerdruk, en verwijten de gewestelijke entiteit dat deze hiermee ten onrechte geen rekening houdt.

2.

Verwerende partij betwist dat de boetes disproportioneel hoog zijn. Ze stelt dat verzoekende partijen hun voortuin bewust hebben ingericht in functie van het gewoonlijk gebruik als parkeerplaats, terwijl ze nochtans reeds beschikken over een inpandige garage met hellende oprit en niet blijkt dat dit niet volstaat, waarna ze dit gebruik, ondanks een bekrachtigd stakingsbevel, wetens en willens hebben verdergezet.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit (artikel 6.1.1, 2° VCRO) moet in het licht van het evenredigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur bij het opleggen van een bestuurlijke geldboete zorgen dat de boete evenredig is tot de feiten (zie naar analogie artikel 16.4.4 DABM). Dit wordt nader gepreciseerd door de vereiste dat de hoogte van de bestuurlijke geldboete wordt afgestemd op de ernst van het stedenbouwkundig misdrijf, terwijl er ook rekening wordt gehouden met de frequentie en de omstandigheden waarin de overtreder dit heeft gepleegd of beëindigd (artikel 6.2.7, §1, lid 2 VCRO).

De gewestelijke entiteit beschikt hierbij in het licht van het maximumbedrag van een alternatieve bestuurlijke geldboete (artikel 6.2.13, §4 VCRO) over een ruime discretionaire bevoegdheid, waarbij ze op vraag van de overtreder in beginsel ook de mogelijkheid heeft om

de boete op te leggen met uitstel van tenuitvoerlegging (artikel 6.2.7, §2, lid 1 DABM). Het College zal bij het toezicht hierop aan de hand van de argumentatie die regelmatig en in het bijzonder door verzoekende partij wordt voorgelegd nagaan of de gewestelijke entiteit is uitgegaan van de juiste feitelijke en juridische gegevens, deze correct heeft beoordeeld en op grond daarvan de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen niet foutief of kennelijk onredelijk heeft toegepast. Dit zal met name moeten blijken uit de motieven die aan de boetebeslissing ten grondslag liggen en die daarin worden vermeld en afdoende moeten zijn, vermits de beslissing als individuele bestuurshandeling ressorteert onder de Motiveringswet. De beslissing moet dus een concrete, precieze en pertinente of draagkrachtige motivering bevatten, waaruit de keuze van de gewestelijke entiteit voor een boete en voor een welbepaald boetebedrag blijkt, zodat de overtreder hiertegen met kennis van zaken kan opkomen.

2.

De gewestelijke entiteit houdt in de bestreden beslissingen, bij de begroting van de boetes, rekening met de ernst van de gepleegde feiten, de frequentie en de omstandigheden waarin de feiten zijn gepleegd of beëindigd. Ze overweegt daarover, onder de titel 'de hoogte van de geldboete', het volgende:

“ ...

4.2.1. De ernst van de feiten

De doelstelling van bovenvermelde regelgeving is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit (artikel 1.1.4 VCRO).

Dit gebeurt onder andere door het instellen van een voorafgaande vergunnings- of meldingsplicht naargelang de handeling en het gebied waar de handeling plaatsvindt en het opleggen van strikte voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

De naleving van de voorafgaande vergunningsplicht behoort tot de meest elementaire verplichtingen. Zij laat de vergunningverlenende overheid toe om kennis te nemen van de voorgenomen handeling, te beoordelen of deze al dan niet vergund kunnen worden, desgevallend mits oplegging van voorwaarden, en de toezichthoudende overheden om controle uit te oefenen op deze handelingen.

Het verzaken aan deze voorafgaandelijke vergunningsplicht leidt ertoe dat de vergunningverlenende overheid niet in kennis wordt gesteld van de voorgenomen handelingen, de mogelijkheid wordt ontnomen om na te gaan of de goede ruimtelijke ordening, de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen aanvaardbaar zijn, desgevallend mits oplegging van bijzondere voorwaarden, en het de toezichthoudende overheden onmogelijk wordt gemaakt, minstens ernstig wordt bemoeilijkt, om controle uit te oefenen.

Overtreder blijft hier manifest de regelgeving inzake stedenbouw negeren en zijn eigen visie boven de regelgeving stellen. De argumenten die overtreder aanhaalt om zijn gedrag te verklaren, hebben geen relevantie en vormen geen grond om de regelgeving te blijven negeren zelfs nadat er een uitdrukkelijk bevel tot staking is gegeven.

De feiten zijn voldoende ernstig om te worden gesanctioneerd met een bestuurlijke geldboete van 3050 euro.

4.2.2. De frequentie

Het betreft een eenmalige schending. Er zijn minstens geen indicaties die erop wijzen dat bij overtreder reeds eerder vergelijkbare feiten werden vastgesteld. Het criterium frequentie geeft derhalve geen aanleiding tot een hogere geldboete.

4.2.3. De omstandigheden

Er zijn geen bijzondere omstandigheden die in rekening worden genomen bij het bepalen van de hoogte van de geldboete. Uit de vaststellingen van de verbalisant op 10 maart 2025 blijkt dat er geen wijziging van de situatie ter plaatse is en de voortuin nog steeds ingericht is om te gebruiken als parking voor een voertuig.

De gewestelijke entiteit ging per schrijven van 14 september 2022 over tot kennisgeving van het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen. De boetebeslissing moet binnen een termijn van honderdtachtig dagen na deze kennisgeving genomen worden. Deze termijn was geschorst zolang de toegestane betalingstermijn van de initieel voorgestelde geldsom liep en ving pas na afloop daarvan aan. Deze termijn van honderdtachtig dagen is een termijn van orde, waarvan de overschrijding niet gesanctioneerd wordt.

Deze beslissingstermijn is inmiddels verstreken. De gewestelijke entiteit is evenwel van oordeel dat de feiten voldoende ernstig zijn om alsnog een bestuurlijke geldboete op te leggen en acht het, wegens de voorliggende overschrijding van de beslissingstermijn en rekening houdende met de concrete elementen in het dossier, passend en redelijk om het boetebedrag te verlagen tot 2350 euro.

Ten slotte zijn er, wat dit misdrijf betreft, geen verdere bijzondere omstandigheden die in rekening worden genomen bij het bepalen van de hoogte van de boete.

De feiten zijn voldoende ernstig om gesanctioneerd te worden met een bestuurlijke geldboete van 2350 euro. Overtreder is samen met de andere eigenaar verantwoordelijk voor het stedenbouwkundig misdrijf. Het dossier bevat geen elementen die toelaten dat de ene meer verantwoordelijkheid zou dragen dan de andere. Bijgevolg wordt de geldboete gelijk aan elke overtreder opgelegd, zijnde 1175 euro.

Overtreder vraagt tijdens de hoorzitting ook in ondergeschikte orde om de boete met uitstel op te leggen. De VCRO voorziet echter dat deze vraag schriftelijk moet worden gesteld. Bovendien reikt overtreder geen elementen aan waarom de boete met uitstel zou moeten worden opgelegd en komt het niet aan de gewestelijke entiteit toe om hiervoor naar redenen op zoek te gaan. Bovendien werd overtreder reeds uitdrukkelijk op de hoogte gebracht van het feit dat zijn handelen in strijd was met de regelgeving door het opgelegde stakingsbevel en heeft hij er toch voor gekozen om zijn gedrag te bestendigen om redenen die geen uitstaans hebben met de goede ruimtelijke ordening ter plaatse. Om deze reden alleen al is er geen reden om een uitstel, geheel of gedeeltelijk van de bestuurlijke geldboete toe te staan.”

3.

Verzoekende partijen tonen niet, aan de hand van concrete en pertinente argumenten, aan dat geciteerde motieven de bestreden boetebeslissingen redelijkerwijze niet kunnen dragen en dat de beoordeling door de gewestelijke entiteit van de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen foutief of kennelijk onredelijk is. Ze maken niet aannemelijk dat er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen de feiten en de boetes die uiteindelijk zijn opgelegd en dat de gewestelijke entiteit de haar toegekende appreciatiebevoegdheid niet naar behoren heeft uitgeoefend. Ze beperken zich in hoofdorde tot de kritiek, dat de boetes disproportioneel zijn en niet opwegen tegen de ernst van de feiten, maar maken ondanks hun stelplicht ten onrechte abstractie van de gemotiveerde en pertinente overwegingen hierover van de gewestelijke entiteit in de bestreden beslissingen, waarbij de argumentatie in het schriftelijk verweer en tijdens de hoorzitting concreet wordt betrokken.

3.1

Wat betreft de ernst van de feiten, als eerste waarderingscriterium om het (basis)boetebedrag te bepalen, uiten verzoekende partijen op zich geen pertinente inhoudelijke kritiek op de gemotiveerde overwegingen hierover in de bestreden beslissing. Ze betwisten op zich niet dat het oordeel van de gewestelijke entiteit steunt op het principe, dat de handhaving van een stedenbouwkundig misdrijf strekt tot de vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening in de zin

van artikel 4.3.1, §2 VCRO (artikel 6.1.2 VCRO), en maken met name niet aannemelijk dat het gewoonlijk gebruik van de wederrechtelijk ingerichte parkeerplaats in de voortuin van hun woning ter hoogte van de linker perceelgrens, in strijd met een bekrachtigd stakingsbevel, kennelijk geen afbreuk doet aan de goede ruimtelijke ordening. Ze tonen ook niet aan dat het standpunt van de gewestelijke entiteit, dat ze de regelgeving inzake stedenbouw, ondanks een bekrachtigd stakingsbevel, manifest blijven negeren, foutief of kennelijk onredelijk is. Zoals hoger gesteld, hebben ze de wederrechtelijk ingerichte parkeerplaats in hun voortuin, ondanks de opmaak van een proces-verbaal en de oplegging van een stakingsbevel op 3 november 2021, dat tijdig is bekrachtigd door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en waarvan ze de regelmatigheid niet hebben betwist, daarna bewust zonder meer verder gewoonlijk gebruikt als parkeerplaats, in plaats van het bekrachtigd stakingsbevel na te leven en ondertussen een regulariserende omgevingsvergunning te vragen of herstelwerken uit te voeren. De beweerde hoge parkeerdruk in de omgeving vormt geen pertinent element om de ernst van het stedenbouwkundig misdrijf te nuanceren, te meer verzoekende partijen, zoals gesteld, reeds beschikken over een inpandige garage in hun woning en een hellende oprit naar deze garage.

3.2

Wat betreft het waarderingscriterium van de frequentie, wijzen verzoekende partijen tevergeefs op de vaststelling dat er slechts sprake is van 'een eenmalige en tijdelijke handeling'. Ongeacht de vaststelling dat ze wederrechtelijk ingerichte parkeerplaats in hun voortuin sinds het bekrachtigde stakingsbevel bewust zonder meer gewoonlijk zijn blijven gebruiken als parkeerplaats, gaat de gewestelijke entiteit in de bestreden beslissing bij haar beoordeling uit van een eenmalige schending, waardoor de boete niet wordt verhoogd omwille van de frequentie. Het oordeel van de gewestelijke entiteit, binnen haar ruime discretionaire bevoegdheid bij het begroten van de boete, om het waarderingscriterium van de frequentie bij het bepalen van het boetebedrag enkel als boeteverzwarende omstandigheid in aanmerking te nemen, als vaststaat dat de overtreder al eerder gelijkaardige feiten pleegde, ligt in de lijn van de parlementaire voorbereiding van artikel 16.4.29 DABM (*Parl. St.*, VI. P., 2006-07, nr. 1249/1, 59)), waarmee artikel 6.2.7, §1, lid 2 VCRO analoog is. Er wordt daarin met name gesteld dat 'het vanuit het proportionaliteitsbeginsel belangrijk is om bij de bepaling van de bestuurlijke geldboeten rekening te houden met zowel positieve (de omstandigheden waarin de vermoedelijke overtreder milieu-inbreuken of milieumisdrijven pleegt of beëindigt) als negatieve factoren (ernst van de milieu-inbreuk of de milieumisdrijffrequentie van de gepleegde feiten)'.

Verzoekende partijen, die aanvoeren dat ze nooit eerder gelijkaardige feiten hebben gepleegd, tonen niet aan dat dit oordeel foutief of kennelijk onredelijk is, en dat het eenmalige karakter van de schending noodzakelijk moest leiden tot een vermindering van de basisboetebedragen.

3.3

Wat betreft het waarderingscriterium van de omstandigheden, uiten verzoekende partijen op zich opnieuw geen pertinente inhoudelijke kritiek op de gemotiveerde overwegingen hierover in de bestreden beslissing. Ze betwisten met name niet dat ze vooralsnog altijd geen concrete stappen hebben ondernomen om de wederrechtelijk ingerichte parkeerplaats in hun voortuin te regulariseren of de vroegere toestand te herstellen, en deze parkeerplaats, ondanks het bekrachtigde stakingsbevel, bewust verder gewoonlijk gebruiken als parkeerplaats. De gewestelijke entiteit heeft hen hiervoor nochtans voldoende tijd gegeven, door niet onmiddellijk een boete op te leggen, maar eerst navraag te doen bij de verbalisant over de stand van zaken. De boete is door dit tijdsverloop bovendien verlaagd in het licht van de overschrijding door de gewestelijke entiteit van haar decretale ordeterminijn om een boetebeslissing te nemen. Ze maken niet aannemelijk dat de beoordeling door de gewestelijke entiteit van deze omstandigheden foutief of kennelijk onredelijk is.

Het middel wordt verworpen.

VI. Beslissing

1. De respectievelijke verzoeken tot vernietiging worden verworpen.
2. De kosten van de respectievelijke verzoeken tot vernietiging, telkens begroot op 100 euro rolrecht, zijn ten laste van verzoekende partijen.

Dit arrest is uitgesproken op 4 juni 2026 door de eerste kamer.

De griffier,

De voorzitter van de eerste kamer,